

27.9.2018

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain mukaisesta tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä, joka koskee Tampereen seudun yhteistarkkailualueen haitta-aineiden tarkkailua.

HAKIJAT

Finavia Oy, Tampereen Sähkölaitos Oy(Tampereen Energiatuotanto Oy), Dragon Mining Oy, Tampereen Vesi, Metsä Board Tako, Oy Essity Finland Ab, Sastamalan Vesi ja Nokian Vesi Oy

ASIAN VIREILLETULO

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys r.y. on hakijoiden valtuuttamana toimittanut 22.5.2018 Pirkanmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi haitta-aineiden tarkkailuohjelman.

Tampereen seudun yhteistarkkailuun osallistuvat kuormittajat.

Tampereen Vesi Liikelaitos	Kaupinojan pintavedenpuhdistamo	Näsijärvi
Tampereen Sähkölaitos Oy (Tampereen Energian Tuotanto Oy)	Naistenlahden voimala	Näsijärvi/Tammerkoski
Metsä Board Tako	Takon kartonkitehdas	Tammerkoski
Tampereen Vesi liikelaitos	Viinikanlahden puhdistamo	Pyhäjärvi, itäpää
Tampereen Vesi liikelaitos	Raholan puhdistamo	Pyhäjärvi
Finavia oy	Tampere-Pirkkala lentoasema	Saviselkä
Oy Essity Finland AB	Nokian tehdas	Nokianvirta
Nokian Vesi Oy	Kullaanvuoren puhdistamo	Nokianvirta
Nokian Vesi Oy	Siuron puhdistamo Oy	Kulovesi
Dragon mining Oy	Vammalan rikastamo	Ekajoki, Rautavesi
Sastamalan Vesi	Karkun entinen puhdistamo	Rautavesi

TARKKAILUN PERUSTE

Haitta-aineiden tarkkailuvelvoite perustuu Pirkanmaan ELY-keskuksen tekemään päätökseen Tampereen seudun yhteistarkkailuohjelmasta 24.6.2015 (dnro PIRELY/77/07.00/2010).

ESITYS TARKKAILUOHJELMAKSI

Haitta-ainetarkkailu pintavedestä

Vesinäytteistä esitetään määritettäväksi liukoiset kadmium-, lyijy- ja nikkelpitoisuudet, PAH-aineista bentso(a)pyreeni, dietyyliheksyyliftalaatti DEPH (ftalaatit) ja perfluorooktaanisulfonihappo ja sen johdannaiset (PFOS).

Haitta-ainemääritykset tehdään vedestä (1 m) kuudesti vuodessa Tammerkosken vertailuasemalta (TASE/TYP), Tampereen alapuolelta Rajasaaren sillan kohdalta asemalta TASE/NP10, missä ovat mukana kaikki Tampereen seudun jätevedet sekä Nokianvirrasta Nokian alueen kuormittajien alapuolelta asemalta TASE/NAP. Jos Rajasaaren ja Nokianvirran alaosan tulosten välillä on eroa, tarkkailuun voidaan liittää mukaan myöhemmin Nokianvirran yläpää, jossa ovat mukana myös Vanajaveden suunnalta tulevat vedet (Hämeenlinnan ja Valkeakosken alueiden vedet).

Tarkkailutiheyden perustana käytetään Tampereen alapuolisen Rajasaaren aseman TASE/NP10 tarkkailutiheyttä 6 hav/a (tammi-, maaliskuu-, kesä-, heinä-, elokuu-, syys- ja lokakuu). Mikäli tulokset antavat aiheutta, näytteitä voidaan ottaa tiheämmin esimerkiksi kerran kuukaudessa.

Haitta-ainetarkkailu eliöstöstä

Kulo- ja Rautavedellä vuonna 2018 ja Pyhäjärvellä vuonna 2019 koekalastuksen yhteydessä saatavista ahvenista määritetään PFOS- ja elohopeapitoisuudet. Pyhäjärvestä pyydytyistä simpukoista määritetään vuonna 2019 PAH-yhdisteiden pitoisuudet.

Määritykset esitetään tehtäväksi kertaalleen vuosien 2018 (Kulovesi) ja 2019 (Pyhäjärvi) aikana, jolloin saadaan kuva myös Kuloveden pitoisuuksista ja varmuus Tampereen alapuolisen Pyhäjärven kalojen elohopeapitoisuuksista.

Tarkkailu tehdään kalanäytteenottoa koskevien ohjeiden mukaisesti (Verta ym. 2010, Karvonen ym. 2012). Tarkkailuun valitaan 10–20 kappaletta kooltaan 15–20 cm mittaisia ahvenia, joiden selkälihaksesta analysoidaan yksilöittäin elohopean kokonaispitoisuus (mg/kg). Lisäksi kaloista määritetään ikä ja mitataan pituus.

Elohopeatulokset ja myös PAH- ja PFOS-tulokset tallennetaan ympäristöhallinnon Herttatietokannan kertymärekisteriin (KERTY).

Raportointi

Haitta-ainetarkkailun tulokset raportoidaan vuosittain ko. vuotta koskevan yhteistarkkailun raportoinnin yhteydessä. Lisäksi vedenlaatua koskevat tulokset toimitetaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle niiden valmistuttua viranomaisen ylläpitämän vedenlaaturekisterin edellyttämässä sähköisessä muodossa.

Tarkkailualueen veden laadusta saaduista tuloksista laaditaan siis vuosittain yhteenveto, jossa käsitellään tarkkailutulokset, kuormittajien aiheuttaman vesistökuormituksen määrää ja sen vaikutukset veden laatuun sekä esitetään pitemmän aikavälin kehitystä graafisten kuvaajien avulla.

Tarkkailun kaikkia tuloksia voidaan käyttää hyväksi vesienhoitolainsäädäntöön liittyvien selvitysten kuten viranomaisen toimesta tehtävän ekologisen luokittelun pohjana.

Kolmen vuoden välein tuloksista laaditaan laajempi raportti, jossa kaikkien osa-alueiden (veden laatu, sedimentit, pohjaeläimet, kasviplankton, vesikasvillisuus) tulokset koostetaan samaan raporttiin.

Viimeinen laaja yhteistarkkailuraportti koskee vuotta 2015, joten seuraava laaja raportti tulee koskemaan vuosien 2016 - 2018 tuloksia.

Yhteenvedot toimitetaan tarkkailuvelvollisille, viranomaisille sekä muille asianosaisille varsinaisen yhteistarkkailuohjelman liitteessä 1 esitetyn jakelun mukaisesti.

ASIAN KÄSITTELY

Tarkkailusuunnitelman vireilläolosta on kuulutettu Pirkanmaan ELY-keskuksen ja alueen kuntien julkisten kuulutusten ilmoitustauluilla 3.8.2018 - 3.9.2018. Vireilläolosta oli myös tieto ELY-keskuksen internet-sivuilla. Asiakirjat olivat kuulutusaikana nähtävillä kunnissa. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja

Hämeen ELY-keskuksen kalatalousryhmälle varattiin mahdollisuus lausunnonantoon. Tarkkailusuunnitelmasta ei annettu lausuntoja eikä tehty muistutuksia.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus hyväksyy Tampereen seudun vesistövaikutusten haitta-aineiden tarkkailuohjelman.

Tarkkailussa on noudatettava tarkkailuohjelmassa esitettyä, ellei tarkkailu- ja raportointimääräyksissä toisin määrätä.

Tarkkailumääräykset

1. Järvisimpukoita (*Anodonta anatina*) tulee kerätä vähintään 10 kappaletta kokoomanäytteeseen. Näytteiden käsittelyssä ja analysoinnissa tulee noudattaa ympäristöhallinnon ohjeita.
2. Haitta-ainetarkkailussa tulee noudattaa vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) liitteessä 3 esitettyjä vaatimuksia analyysimenetelmien suorituskyvyille, analyysitulosten laadun osoittamiselle ja tulosten tulkinnalle.
3. Poikkeuksellisen päästön yhteydessä tarvittavasta ylimääräisestä näytteenotosta on sovittava tapauskohtaisesti Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa. Kiireellisissä tapauksissa näytteenottoon on ryhdyttävä välittömästi.

Raportointimääräykset

4. Tarkkailun tulokset on niiden valmistuttua toimitettava välittömästi ympäristöhallinnon sähköisiin rekistereihin.

PERUSTELUT

Määräyksen 1 ja 2 tarkoituksena on varmistaa, että näytteet otetaan, säilytetään ja käsitellään oikein, ja että näytteiden analysoinnissa käytetään asianmukaisia ja herkkyydeltään riittäviä menetelmiä.

Poikkeus- ja häiriötilanteita koskevalla määräyksellä varmistetaan poikkeuksellisissa tilanteissa tiedon mahdollisimman nopea kulku valvontaviranomaiselle. Häiriötilanteiden laajuudesta ei ole tietoa ennakkoon, minkä vuoksi tarvittavien selvitysten sisällöstä ja tarkkailun laajuudesta on sovittava Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa erikseen. (Määräys 3)

Määräys 4 on annettu tarkkailutulosten käyttökelpoisuuden varmistamiseksi.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO JA TARKKAILUOHJELMAN MUUTTAMINEN

Päätös on voimassa toistaiseksi. Uusi tarkkailusuunnitelma on esitettävä Pirkanmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi viimeistään vuoden 2021 loppuun mennessä ennen uuden vesienhoitokauden alkua.

Tarkkailupäätöstä voidaan muuttaa viranpuolesta, hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

Lisäksi tarkkailuohjelmaan voidaan tarvittaessa tehdä pieniä muutoksia kuten tarkkailun suorittamistapaan tai aikatauluihin Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa sovittavalla tavalla siten, ettei tarkkailun luotettavuus heikkene.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Valtion maksuperustelaki (150/92) 4 ja 8 §

Valtioneuvosto asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1066/2017)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 64 ja 65 § ja 200 §

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2002) 7 – 9 §

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksen hausta huolimatta.

Perustelut

Ympäristönsuojelulain 200 §:n mukaan viranomaisen voi määrätä ympäristönsuojelulain 64 §:n nojalla antamansa päätöksen noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tästä päätöksestä peritään maksua 550 €. Summa jaetaan haitta-ainetarkkailun vaikutusalueen kuormittajien (Tampereen Vesi, Nokian Vesi, M-Real Tako, Oy Essity Finland Ab ja Tampereen Sähkölaitos Oy, Finavia, Nokian Vesi Oy ja Sastamalan Vesi) kesken. Laskut lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Valtioneuvoston on antanut asetuksen (1066/2017) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksullisista suoritteista. Päätöksen mukaan tarkkailusuunnitelman hyväksymispäätöksen käsittelymaksu on 55 €/h. Päätöksen käsittelyyn käytettiin 10 tuntia.

(Nimike 3946, toiminto 3802301311, suorite 3800114103 ja TY 3800151402)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea oikaisua Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta. Päätöksestä perittyyn suoritemaksuun voi hakea oikaisua samassa järjestyksessä kuin pääasiaan haetaan oikaisua. Oikaisuvaatimusosoitus on liitteenä.

Lisätietoa päätöksestä antaa ylitarkastaja Anneli Vainonen, puh. 040 7146317.

Asia on käsitelty ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ympäristönsuojeluyksikössä.

Asiakirjan hyväksyntä

Päätöksen on esitellyt ylitarkastaja Anneli Vainonen ja ratkaissut yksikön päällikkö Tuija Sievi-Korte. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

PÄÄTÖKSESTÄ ILMOITTAMINEN

Päätös   **Finavia Oy**
Dragon Mining Oy
Metsä Board Tako
Nokian Vesi Oy
Sastamalan Vesi
Oy Essity Finland Ab
Tampereen Sähkölaitos Oy
Tampereen Vesi

Jäljennös päätöksestä

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Pirkkalan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Nokian kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Sastamalan ympäristönsuojeluviranomainen

Pohjois-Savon ELY-keskus, kalatalousryhmä

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

Ilmoittaminen kunnan ilmoitustaululla ja Internetissä

Pirkanmaan ELY-keskus ilmoittaa tästä päätöksestä kuuluttamalla julkisten kuulutusten ilmoitustaululla. Kuulutus ja päätös liitteineen ovat nähtävillä Pirkanmaan ELY-keskuksen [www-sivuilla](http://www.ely.fi).

LIITE

Päätöstä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Tämä asiakirja PIRELY/77/07.00/2010 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/77/07.00/2010 har godkänts elektroniskt

Sievi-Korte Tuija 27.09.2018 12:33

Vainonen Anneli 27.09.2018 12:34